

Univerzita Karlova

Právnická fakulta

Katedra práva životního prostředí

Posudek oponenta

Jméno diplomantky: **Eliška Beranová**

Název diplomové práce: Mezinárodní trestní právo jako nástroj ochrany životního prostředí

Počet znaků včetně mezer: 171933

Datum odevzdání práce (uzavření rukopisu): 4.2.2019

Text posudku:

Oponovaná diplomová práce na téma mezinárodního trestního práva coby nástroje ochrany životního prostředí obsahuje text o délce 86 stran, z toho vlastní text bez přehledu obsahu a povinných příloh dle Opatření děkana č.17/2017 činí 70 stran. Text je systematicky členěn do úvodu, 5 věcných částí a závěru.

Téma diplomové práce je relativně nové, odborná literatura mu věnuje větší pozornost až tak posledních dvacet let. Rozhodně jde o téma aktuální, i vzhledem k úvahám odborníků na danou problematiku o změnách Římského statutu. Z pohledu řešení škod na životním prostředí se jedná o téma společensky velmi závažné.

Práce splňuje formální náležitosti kladené na tento typ kvalifikačních prací na PFUK. Autorka vyznačila v přílohách přehledně použité prameny, které cituje v průběhu textu v poznámkách pod čarou řádně a správně. Diplomová práce obsahuje minimum překlepů.

Oponovaná diplomová práce je systematicky členěná do 5 věcných kapitol. Cílem práce bylo prozkoumat roli a potenciál mezinárodního trestního práva jakožto nástroje k řešení globálních a regionálních environmentálních problémů, který by zvyšoval vymahatelnost norem mezinárodního práva životního prostředí. Dle mého názoru si autorka dala nemalý cíl, který by byl spíše vhodným tématem pro rigorózní či ještě lépe dizertační či habilitační práci. Vždyť tímto tématem se zabývají ve světě špičky právní vědy s letitými zkušenostmi z praxe. Proto lze ocenit výběr tématu a její odvahu, s jakou se do něj pustila, tím, že se pokusila o shrnutí této problematiky a o některé možné úvahy *de lege ferenda*, byť opřela tyto své názory o odbornou literaturu, což naopak jistě není na škodu. Při psaní své diplomové práce nepochybně zúročila i své studium na Univerzitě v Oslo v rámci programu Erasmus.

V části 1. se autorka správně zabývá základními hodnotovými a pojmovými východisky diplomové práce, především institutem odpovědnosti za škody na životním prostředí v mezinárodním právu. Zde se ovšem projevuje určitá nezkušenost autorky, když by bylo bývalo potřebné se právě teoretickým základům odpovědnosti věnovat hlouběji, zejména

zřetelně odlišit pojmy „responsibility“ a „liability“ a vysvětlit otázku přičitatelnosti jednání státu.

Další výklad člení autorka na ochranu životního prostředí v době míru (část 2.) a ochranu životního prostředí ve válečných a ozbrojených konfliktech (část 3.). Tyto části lze vnímat jako pomyslnou obecnou část diplomové práce. Považuji je za zdařilé. Zajímalo by mě, zda závěry uvedené autorkou v kap.2.3.2.by byly obdobné i v českém právu.

V části 3.4. považuji za klíčové pro téma práce informace o Úmluvě o zákazu vojenského nebo jakéhokoli jiného nepřátelského použití prostředků měnících životní prostředí (ENMOD). K tomu mám jen drobnou výhradu, že autorka neuvedla, kdy, kým a kde byla tato úmluva přijata, ani co znamená „ENMOD“.

Pomyslnou zvláštní část diplomové práce tvoří část 4., která je založená na studii případu Zvláštního soudu pro Sierra Leone. Pátá kapitola přináší autorčiny návrhy na posílení významu mezinárodního trestního práva při ochraně životního prostředí, byť opřela tyto své názory o odbornou literaturu (což je v pořádku). Napadá mě ještě, že autorka mohla také v diplomové práci zmínit a uvažovat pro téma své práce význam třeba Interamerické komise či Africké komise, zabývajících se případy poškození životního prostředí v souvislosti s ochranou kolektivních lidských práv domorodých národů. Autorka pouze na jednom místě (str.17) v jedné větě zmiňuje případ Ogoniland, bohužel bez bližších podrobností, nabízejí se i další případy z Afriky, např. Endorois (přitom se jimi zabývá v odborné literatuře mimo jiné i vedoucí její diplomové práce JUDr. Žáková).

Závěry obsažené spíše v části 5., ale i 6., hodnotím jako velmi zdařilé, rozhodně mohou být základem pro diskuzi při ústní obhajobě. Soudím, že cíle práce se autorce podařilo naplnit. Celkově oponovanou diplomovou práci hodnotím jako relativně zdařilou, která splňuje kritéria pro psaní kvalifikačních prací podle Opatření děkana č.17/2017 a proto ji doporučuji k ústní obhajobě s navrženým hodnocením **výborně**, v závislosti na výkonu u ústní obhajoby.

V rámci ústní obhajoby prosím, aby se autorka věnovala následujícím otázkám:

- 1) Prosím o vysvětlení, v čem by mohla být inspiračním zdrojem směrnice EP a Rady EU o trestněprávní ochraně životního prostředí (viz str.66 diplomové práce).
- 2) Obsahují některé mezinárodní úmluvy z oblasti ochrany životního prostředí i ustanovení týkající se trestní odpovědnosti?
- 3) Existují příklady ochrany životního prostředí během ozbrojeného konfliktu pravidly práva mírového?

V Rožtokách, dne 23.2.2019

doc. JUDr. Vojtěch Stejskal, Ph.D.

oponent